

LABORATORI D'ART
I PENSAMENT

2022

LAP
#1

ZONA DE CONTACTE:
REPARAR LES CRISIS

EB

LABORATORI D'ART I PENSAMENT

El Laboratori d'Art i Pensament és un programa de formació i investigació que es proposa constituir-se com a plataforma d'idees i espai de pensament crític des d'on explorar les potencialitats de la pràctica artística i la producció cultural com a dispositius d'intervenció en el canvi social.

Vol reunir les persones interessades en les interrelacions entre l'art i la cultura i altres àmbits polítics i socials, persones dels àmbits de les humanitats, la pràctica artística, les polítiques públiques, la producció o la gestió cultural, activistes i persones vinculades a moviments socials o compromeses amb el canvi social que vulguin implicar-se en projectes de reflexió, investigació i acció en un context de treball col·lectiu.

El LAP concep la pràctica artística com a territori de confluència de múltiples sabers, relats, disciplines i intervencions polítiques o socials. D'acord amb l'anomenat «gir pedagògic» que ha experimentat l'art contemporani i els museus d'art contemporani de tot arreu durant les últimes dècades, el LAP parteix d'una concepció de la institució com a espai d'experimentació crítica, educativa i social, i cerca constituir-se com a laboratori d'idees artístiques i culturals en l'epicentre actual de les crisis, de les innovacions i dels fluxos contemporanis.

Amb vocació d'activitat permanent, però també com a espai en revisió i exploració constant, intensament relacionat amb el context cultural, social i polític contemporani, així com amb la necessitat institucional de repensar-se de manera constant, el LAP s'articularà d'acord amb diverses línies de reflexió i d'investigació.

Un dispositiu d'art i pensament que neix, en definitiva, amb l'objectiu d'articular un projecte que posi en relació la institució-museu amb els debats, la producció i la difusió del pensament contemporani. És un projecte de formació experimental i interdisciplinària que entén l'educació i l'intercanvi de sabers com a elements essencials de transformació social.

LAP#1

ZONA DE CONTACTE: REPARAR LES CRISIS

Gener – juny 2022

Nova institucionalitat: Hito Steyerl, Zdenka Badovinac, Mabel Tapia, Yaiza Hernández, Manuel Segade, Jesús Carrillo i Pau Waelder

Ecologismes: Yayo Herrero, Ernest Garcia, Margalida Ramis, Luis González Reyes, Arquitectives, Basurama i Ivan Murray

Feminismes: Judith Butler, Suely Rolnik, Brigitte Vasallo, Lucía Mbomio, PSJM, Tonina Matamalas i Neus Tur

Fronteres: Banu Cennetoğlu, Sandro Mezzadra, Tania Adam, Marusia López Cruz, Grigri, Carles Bover i Meritxell Esquirol

Treballs: Remedios Zafra, Ivan Miró, Ernest Cañada, Daniel G. Andújar, María Ruido, Instituto del Tiempo Suspendido i Rafael Borràs

Cloenda: Guy Standing i Marcelo Expósito

Direcció: Imma Prieto

Continguts: Imma Prieto i Berta Sureda

Metodologia i gestió: Eva Cifre i Berta Sureda

PRESENTACIÓ

El LAP es desplegarà anualment en diverses edicions. La primera edició, que tindrà lloc entre el gener i el juny de 2022 amb el títol Zona de contacte: reparar les crisis, recupera la noció «zona de contacte» en el sentit en què Clifford Geertz (1999) concep el museu, com a esfera pública oberta, com a laboratori ciutadà on es creuen significats i cultures, espai d'interpel·lació i de combinació constant de narratives i relats des de perspectives no hegemòniques. Una noció basada en la concepció de l'antropòloga Mary Louise Pratt (1992) de les zones de contacte com a espais socials, d'interferències, espais intermedis de negociació entre cultures, espais de permeabilitat, de confrontació o de resistència. Zona de contacte es concep, doncs, com a espai relacional, com a territori de confluència entre formació, investigació, diàleg, pensament i crítica, des d'on abordar debats relacionats amb la complexitat de la nostra realitat en crisi i, en definitiva, amb problemàtiques polítiques, socials o institucionals contemporànies. Com a laboratori d'idees, pretén articular nous espais de coneixement compartit, espais transformadors que obrin qüestions i interrogants i que permetin, a través d'una constel·lació de conceptes i sabers, redefinir els límits de la institució mateixa.

El programa parteix de la crisi no només per realitzar una anàlisi des de les seves múltiples dimensions, sinó també, i principalment, per proposar el que podrien ser polítiques essencials de «reparació». Reparar és un concepte que, en el marc d'aquesta proposta, opera de manera polisèmica. Reparar en el sentit de recompondre allò que està fet malbé. Però també reparar en el sentit que els moviments en defensa dels drets humans de tot el món sumen a la reclamació d'una societat més justa, igualitària, sostenible i lliure.

Va ser concebut abans de la crisi de la COVID-19, centrat essencialment en la crisi financera internacional de 2007-2008 i les seves conseqüències, però també en saber-nos hereus de múltiples crisis no resoltes. La situació sanitària provocada per la COVID-19 ha posat encara més en evidència la necessitat de transformacions radicals en els sistemes econòmics, polítics i socials, i ha precipitat i ha fet visible una crisi latent de les institucions que sustenten les nostres societats democràtiques, i això també afecta, per descomptat, les institucions culturals. Davant d'això, ha crescut enormement la consciència global sobre les desigualtats socials i econòmiques, la precarietat global, el racisme, la finitud dels recursos del nostre planeta, l'explotació sense límits de la natura i altres problemàtiques provocades per la centralitat de l'economia en el conjunt de les polítiques públiques, en perjudici de la centralitat de les persones i el seu benestar.

El Laboratori d'Art i Pensament, en la primera edició, planteja la necessitat de pensar la complexitat contemporània i articula la seva activitat en cinc eixos temàtics que s'entrellacen els uns amb els altres per constituir

el sistema nerviós del conjunt de l'activitat formativa d'Es Baluard Museu: Nova institucionalitat, Ecologismes, Treballs, Feminismes i Fronteres. Cinc eixos que, des de perspectives diferents, s'aproximaran a alguns dels grans reptes de la nostra societat: les desigualtats socials, el respecte als drets humans, el canvi climàtic, la precarietat global i la pobresa, els desplaçaments i les fronteres, i la necessitat de repensar les estructures institucionals per respondre a aquests reptes.

METODOLOGIA I ESTRUCTURA

Concebut des d'una perspectiva oberta i experimental entorn dels propis processos educatius, el Laboratori d'Art i Pensament es planteja com a espai relacional i de confluència entre formació, investigació, diàleg, pensament crític i construcció col·lectiva de narratives. Com a laboratori d'idees, es pretén articular nous espais de coneixement compartit, espais transformadors que obrin qüestions i interrogants i que permetin, a través d'una constel·lació de conceptes i sabers, redefinir els límits de la institució mateixa.

Integrat per activitats de formats diversos —conferències i projeccions, seminaris, taules de treball, processos de recerca i laboratoris—, cada edició del LAP estarà configurada per diferents mòduls temàtics amb l'objectiu d'articular espais de coneixement compartit. Els mòduls no estan concebuts com a compartiments estancs atesa la transversalitat i la interconnexió entre les diferents temàtiques. Aquestes activitats formatives permetran als i les participants adquirir una sèrie de competències i uns resultats d'aprenentatge que es descriuran en el web del programa.

LAP, en la primera edició, Zona de contacte: reparar les crisis, es desplega en els cinc mòduls següents:

MÒDUL 1

Reinventar les institucions, els cossos al centre
Del 27 de gener al 12 de febrer

MÒDUL 2

Ecologismes, imaginar els impossibles
Del 3 al 19 de març

MÒDUL 3

Feminismes, les altres inapropiables
Del 7 al 23 d'abril

MÒDUL 4

Desconstruir les fronteres, descolonitzar els sabers
Del 5 al 21 de maig

MÒDUL 5

Treballs, multituds precàries
Del 2 al 18 de juny

CLOENDA

Reparar les crisis
18 de juny

Cada mòdul té una durada de tres setmanes amb l'estructura següent:

Dijous	Divendres	Dissabte	
19 h Conferència inaugural	10 h Conversa / cafè	10.30 – 13.30 h Taulas de treball i conclusions	Setmana 1
	11 – 19 h Seminari i taules de treball		
Treball intern de recerca			Setmana 2
19 – 21 h Pantalla LAP	10 – 19 h Laboratori	10.30 – 13.30 h Laboratori	Setmana 3

CONFERÈNCIA INAUGURAL

(oberta al públic en general)

Conferència que vol obrir marcs de reflexió, anàlisi i debat crític, a càrrec d'una persona especialista i reconeguda en l'àmbit que cada mòdul abordi, amb la finalitat de dotar el conjunt del procés del LAP de discursos, relats, idees o cartografies.

CONVERSA / CAFÈ AMB...

(amb inscripció)

Posteriorment a la conferència, les persones inscrites i els participants als diversos mòduls es trobaran en una sessió informal i distesa amb la persona conferenciant.

PROGRAMA DE FORMACIÓ

(amb inscripció)

Parteix de la idea de treball col·lectiu, amb un format flexible, que s'articula a través de tres fases entrelaçades que integren l'aprenentatge i la coproducció de coneixement, la investigació i la prospecció.

Seminari i taules de treball. Aquesta fase s'inicia amb una xerrada a càrrec dels docents participants en què exposaran les seves experiències, reflexions i qüestions en el context del tema de cada mòdul. Posteriorment, a través de taules de treball i sessions de treball col·lectiu, es reflexionarà conjuntament i s'identificaran línies d'investigació, d'exploració prospectiva i de recerca de dispositius d'acció i d'intervenció que puguin contribuir a dissenyar noves estratègies de canvi social.

Recerca i laboratori. La investigació travessarà cada mòdul des de l'inici fins que finalitzi i serà particularment intensa durant l'*impasse* entre el primer bloc (seminari i taules de treball) i el segon bloc (laboratori presencial). A través de trobades del grup de persones inscrites, i acompanyades durant tot el procés per la persona coordinadora de cada mòdul, es desenvoluparà un treball previ a les jornades presencials de laboratori. Un treball consistent en la recerca d'eines per a la generació de narratives i dispositius que es desenvoluparà amb més profunditat durant el bloc presencial del laboratori.

El laboratori consistirà en un espai de coproducció, dirigit per tres docents/especialistes, que situarà el procés de recerca en el diàleg entre el coneixement, la imaginació, la producció discursiva i artística i les formes d'intervenció.

ACTIVITATS PÚBLIQUES

(obertes al públic en general)

El LAP també es proposa, a través del cicle Pantalla LAP o altres activitats obertes, aprofundir i abordar qüestions de rellevància singular al voltant de les temàtiques plantejades a cada mòdul.

MÒDUL 1

REINVENTAR LES INSTITUCIONS, ELS COSSOS AL CENTRE

Del 27 de gener al 12 de febrer de 2022

Dijous 27 de gener	Divendres 28 de gener	Dissabte 29 de gener
19 – 21 h Conferència pública d'Hito Steyerl	10 – 11 h Conversa / cafè amb Hito Steyerl	10.30 – 13.30 h Continuació taula de treball i inici del grup d'investigació
	11 – 19 h Seminari i taula de treball amb Zdenka Badovinac, Mabel Tapia i Pau Waelder	13.30 h Conclusions

Del 29 de gener al 10 de febrer

Treball de recerca, trobades del grup de recerca, activació de recursos documentals i visuals. Acompanyament procés: Pau Waelder

Dijous 10 de febrer	Divendres 11 de febrer	Dissabte 12 de febrer
19 – 21 h Pantalla LAP: <i>El capital</i> (114'), Costas-Gavras, 2012	10 – 19 h Laboratori amb Jesús Carrillo, Yaiza Hernández i Manuel Segade	10.30 – 13.30 h Continuació laboratori i preparació conclusions
		13.30 h Presentació oberta

Aquest mòdul pretén revisar el paper de la institució com a esfera pública oberta, com a laboratori ciutadà en el qual s'entrecreuen narratives i històries, espais des dels quals interpel·lar i ser interpel·lats. Es repensaran els dispositius i les estructures de generació de coneixement, i s'analitzaran aquelles pràctiques artístiques que propicien noves formes i dinàmiques capaces de connectar els processos artístics i socials contemporanis. Desbordant la noció de museu com a cub blanc, com a espai neutre allunyat de la ideologia i del conflicte, es reflexionarà sobre les noves institucionalitats, sobre la institució que trenca els seus propis límits i esdevé un espai permeable i porós, sobre el museu com a territori per a l'escolta, els afectes, l'acció crítica o la participació activa, l'espai on compartir i coproduir coneixement. Es parteix de la generació de cartografies, experiències, conceptes i relats historiogràfics, però també es volen redefinir fronteres i reinventar models, i entrellaçar la crítica, el pensament i el coneixement amb experiències i pràctiques que contribueixin a actuar, des de la producció cultural i artística, en el canvi social i polític.

Conferenciant

Hito Steyerl: cineasta i escriptora amb seu a Berlín.

Docents

Zdenka Badovinac: comissària i escriptora, directora des del 1993 al 2021 del Moderna galerija (Ljubljana).

Departament de Cultures Visuals a la Goldsmiths, University of London.

Jesús Carrillo: professor d'Història i Teoria de l'Art a la Universidad Autónoma de Madrid (UAM), va dirigir l'Àrea de Programes Culturals al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía.

Manuel Segade: director al Centro de Arte Dos de Mayo (CA2M), Móstoles.

Mabel Tapia: investigadora i subdirectora del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía.

Yaiza Hernández: investigadora transdisciplinària, professora del

Pau Waelder: comissari, escriptor i investigador especialitzat en art i nous mitjans.

MÒDUL 2 ECOLOGISMES, IMAGINAR ELS IMPOSSIBLES

Del 3 al 19 de març de 2022

Dijous 3 de març	Divendres 4 de març	Dissabte 5 de març
19 – 21 h Conferència pública de Yayo Herrero	10 – 11 h Conversa / cafè amb Yayo Herrero	10.30 – 13.30 h Continuació taula de treball i inici del grup d'investigació
	11 – 19 h Seminari i taula de treball amb Ernest Garcia, Ivan Murray i Margalida Ramis	13.30 h Conclusions

Del 5 al 17 de març

Treball de recerca, trobades del grup de recerca, activació de recursos documentals i visuals. Acompanyament procés: Ivan Murray

Dijous 17 de març	Divendres 18 de març	Dissabte 19 de març
19 – 21 h Pantalla LAP: <i>Ficciones anfíbias</i> (33'), María Ruido, 2002. <i>Koyaanisqatsi</i> (75'), Godfrey Reggio, 1982	10 – 19 h Laboratori amb Arquitectives, Basurama i Luis González Reyes	10.30 – 13.30 h Continuació laboratori i preparació conclusions
		13.30 h Presentació oberta

Des d'aquest mòdul s'abordaran qüestions com l'emergència climàtica i la nova consciència crítica internacional sobre els límits del desenvolupament, l'aparició de nous moviments ecologistes o la idea de col·lapse ambiental, situada avui entre les grans preocupacions de la ciutadania. També vol reflexionar sobre com la crisi sanitària de la COVID-19 ha aturat en sec el sector turístic i, davant d'això, s'han alçat múltiples veus demanant (de nou) la redefinició del model turístic cap a un model que situï el medi ambient i les persones al centre, i es tinguin en compte criteris de justícia social i climàtica. El mòdul vol repensar, des de la institució cultural, dispositius i estructures de generació de coneixement, i analitzar aquelles pràctiques artístiques que promouen noves formes i dinàmiques capaces de connectar processos artístics i socials contemporanis. I, des de la producció artística i cultural, en relació amb la consciència ecològica i compromesa, articular reflexions sobre com desbordar les maneres de fer basades en processos purament mercantils o d'intercanvi de productes, per desplegar processos des dels quals es puguin compartir sabers i coneixement, i cooperar de manera efectiva i sostenible.

Conferenciant

Yayo Herrero: llicenciada en Antropologia Social i Cultural. Consultora, investigadora i professora en els àmbits de l'ecologia política, els ecofeminismes i l'educació per a la sostenibilitat.

Docents

Arquitectives (Pablo Amor i Cristina Llorente): col·lectiu especialitzat en urbanisme i medi ambient i en gestió urbana i participació ciutadana.

Basurama: col·lectiu que treballa en els camps de l'art, l'arquitectura i el medi ambient, i que centra la seva àrea d'estudi i d'acció en la ciutat.

Ernest Garcia: professor emèrit de la Universitat de València, on ha estat catedràtic de Sociologia, director del Departament de Sociologia i Antropologia Social, degà de la Facultat de Ciències Socials i coordinador de l'ESDESOST (grup de recerca en estudis de sostenibilitat).

Luis González Reyes: doctor en Ciències Químiques i membre d'Ecologistes en Acció, on va ser durant nou anys coordinador confederal, soci de Garúa S. Coop. Mad.

Ivan Murray: doctor i professor del Departament de Geografia de la Universitat de les Illes Balears (UIB) i MSc (màster en Ciències) en Sostenibilitat Ambiental per la University of Edinburgh.

Margalida Ramis: llicenciada en Física i activista ecofeminista. Portaveu i responsable de l'Àrea de Territori, Recursos i per la Transició Ecosocial al Grup d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB).

MÒDUL 3 FEMINISMES, LES ALTRES INAPROPIABLES

Del 7 al 23 d'abril de 2022

Dijous 7 d'abril	Divendres 8 d'abril	Dissabte 9 d'abril
19 – 21 h Pantalla LAP: <i>No existimos</i> (66'), Ana Solano, 2015. <i>Paris is burning</i> (71'), Jennie Livingston, 1990	10 – 19 h Seminari i taula de treball amb Suely Rolnik, Neus Tur i Brigitte Vasallo	10.30 – 13.30 h Continuació taula de treball i inici del grup d'investigació
		13.30 h Conclusions

Del 9 al 21 d'abril

Treball de recerca, trobades del grup de recerca, activació de recursos documentals i visuals. Acompanyament procés: Neus Tur

Dijous 21 d'abril	Divendres 22 d'abril	Dissabte 23 d'abril
19 – 21 h Conferència pública de Judith Butler	10 – 11 h Conversa / cafè amb Judith Butler	10.30 – 13.30 h Continuació laboratori i preparació conclusions
	11 – 19 h Laboratori amb Tonina Matamalas, Lucia Mbomio i PSJM	13.30 h Presentació oberta

La quarta onada feminista, que destaca pel seu caràcter interseccional i desborda la lògica de la desigualtat homes-dones per integrar en els seus discursos la raça o la classe social, aglutina avui totes les reivindicacions llançades pels diversos moviments i teories feministes: les desigualtats, les violències i els feminicidis, la feminització de la pobresa, els estereotips de gènere, la llibertat sexual, la responsabilitat del treball de les cures i els drets que se'n deriven, els drets de les dones migrades i el racisme, la simbiosi feminismes-ecologismes, el feminisme postcolonial, la bretxa salarial o la precarització de sectors feminitzats. El mòdul té per objectiu obrir una reflexió i aportar eines crítiques, històriques i conceptuals sobre les principals qüestions que es van desplegant, i desbordar el feminisme homogeneïtzador per aproximar-s'hi des de la seva complexitat. Parteix de diverses perspectives enllaçades que tenen en compte que els feminismes produeixen pensament crític i reivindicacions sobre la lluita contra les desigualtats de gènere, però també s'integren en moltes de les reivindicacions procedents de les lluites contra els efectes negatius del capitalisme neoliberal i a favor de la democràcia radical, amb el desig de promoure transformacions socials profundes.

Conferenciant

Judith Butler: catedràtica del Departament de Literatura Comparada de la University of California, Berkeley. Activista i filòsofa, en els àmbits de la teoria feminista, *queer* i els estudis de gènere.

Docents

Tonina Matamalas: artista visual, treballa amb el dibuix-documental, imatge en moviment i els seus projectes artístics no es poden deslligar del seu activisme transfeminista.

Lucia Mbomio: periodista. Reportera de televisió en programes com *Madrid Directo*, *Espanoles en el Mundo*, *El Método Gonzo* o, actualment, *Aquí la Tierra*, a TVE1.

PSJM (Pablo San José i Cynthia Viera): equip de creació, teoria i gestió que es presenta com una marca d'art i s'apropia dels procediments del capitalisme avançat per subvertir les seves estructures simbòliques.

Suely Rolnik: psicoanalista, assagista, curadora i professora titular de la Pontificia Universidade Católica de São Paulo. Té una llicenciatura i un mestratge per la Sorbonne Universitè en Sociologia i Filosofia (Paris VIII) i en Ciències Humanes Clíniques (Paris VII).

Neus Tur: llicenciada en Ciències Polítiques i de l'Administració per la Universitat de Barcelona (UB). Docent, investigadora, activista i assessora en l'àmbit dels feminismes i del col·lectiu LGTBIQ+.

Brigitte Vasallo: escriptora i investigadora independent. Docent del màster de Gènere i Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

MÒDUL 4 DESCONSTRUIR LES FRONTERES, DESCOLONITZAR ELS SABERS

Del 5 al 21 de maig de 2022

Dijous 5 de maig	Divendres 6 de maig	Dissabte 7 de maig
19 – 21 h Conferència pública de Banu Cennetoğlu	10 – 11 h Conversa / cafè amb Banu Cennetoğlu	10.30 – 13.30 h Continuació taula de treball i inici del grup d'investigació
	11 – 19 h Seminari i taula de treball amb Tania Adam, Meritxell Esquirol i Sandro Mezzadra	13.30 h Conclusions

Del 7 al 19 de maig

Treball de recerca, trobades del grup de recerca, activació de recursos documentals i visuals. Acompanyament procés: Meritxell Esquirol

Dijous 19 de maig	Divendres 20 de maig	Dissabte 21 de maig
19 – 21 h Pantalla LAP: <i>MAKUN: Dibujos en un CIE (30')</i> , Emilio Martí, 2019. <i>Overseas: esclavas del s. XXI (90')</i> , Sung-A Yoon, 2019	10 – 19 h Laboratori amb Carles Bover, Marusia López Cruz i Grigri	10.30 – 13.30 h Continuació laboratori i preparació conclusions
		13.30 h Presentació oberta

El mòdul 4 parteix de la complexitat dels processos de mobilitat humana, les migracions i les fronteres, fenòmens que interpel·len les lògiques institucionals i posen a prova les nostres democràcies. Vol abordar els moviments migratoris actuals i la situació real de vulnerabilitat en què es troben la major part de les persones migrants, i com encarar la situació de desemparament econòmic i social de les persones que demanen asil internacional. Sobre les causes i els impactes, sobre el dret a migrar, a l'asil, sobre la violació dels drets humans, la mortalitat a les fronteres i sobre el paper d'Europa en la seva gestió, que sovint contravé els compromisos universals. Vol abordar la urgència d'erradicar el racisme, la xenofòbia i els discursos de l'odi per a la salut de les nostres societats democràtiques i la reconstrucció de les relacions geopolítiques basades en principis de responsabilitat i justícia global. En definitiva, repensar i desconstruir les relacions de poder i els privilegis occidentalistes autoatorgats a partir dels quals regulam i ordenam el món. Perquè ens trobam davant un dels reptes més grans com a societat: la construcció d'un món just i sostenible, on es respectin la seguretat, la dignitat, els drets humans i les llibertats fonamentals de la humanitat.

Conferenciant

Banu Cennetoğlu: artista que explora la dimensió política, social i cultural de la producció, distribució i consum de la informació. Impulsora de BAS, un espai de projectes centrats en llibres d'artista a Istanbul.

Docents

Tania Adam: periodista i productora cultural, és la fundadora de *Radio Africa Magazine*. El seu treball explora les migracions, diàspores i músiques africanes al llarg de l'Atlàntic Negre.

per l'Escuela Nacional de Antropología e Historia (Ciutat de Mèxic). Màster en Gènere i Desenvolupament per la Universitat de Barcelona (UB).

Carles Bover: cineasta. Graduat en Comunicació Audiovisual i màster en Documental i Nous Formats i en Distribució i Màrqueting Audiovisual.

Sandro Mezzadra: professor de Teoria Política a la Universitat di Bologna. Darrerament, el seu treball s'ha centrat en les relacions entre globalització, migració i processos polítics, en el capitalisme contemporani, així com en la teoria i crítica postcolonial.

Meritxell Esquirol: investigadora i analista cultural doctorada en Comunicació, especialitzada en teories crítiques feministes, teories de la representació i economia política.

Grigri (Susana Moliner i David Pérez): plataforma dedicada a la investigació, creació i producció cultural que centra la seva àrea d'actuació en el disseny participatiu, la intervenció urbana i els processos comunitaris de caràcter transdisciplinari.

Marusia López Cruz: feminista mexicana llicenciada en Etnologia

MÒDUL 5 TREBALLS, MULTITUDS PRECÀRIES

Del 2 al 18 de juny de 2022

Dijous 2 de juny	Divendres 3 de juny	Dissabte 4 de juny
19 – 21 h Conferència pública de Remedios Zafra	10 – 11 h Conversa / cafè amb Remedios Zafra	10.30 – 13.30 h Continuació taula de treball i inici del grup d'investigació
	11 – 19 h Seminari i taula de treball amb Rafael Borràs, Ernest Cañada i Ivan Miró	13.30 h Conclusions

Del 4 al 16 de juny

Treball de recerca, trobades del grup de recerca, activació de recursos documentals i visuals. Acompanyament procés: Rafael Borràs

Dijous 16 de juny	Divendres 17 de juny	Dissabte 18 de juny
19 – 21 h Pantalla LAP: <i>Trabajo ocasional de una esclava</i> (91'), Kluge. 1973	10 – 19 h Laboratori amb Daniel G. Andújar, Instituto del Tiempo Suspendido i María Ruido	10.30 – 13.30 h Continuació laboratori i preparació conclusions
		13.30 h Presentació oberta

Aquest mòdul parteix de l'anàlisi d'un dels efectes negatius més visibles del capitalisme, la precarietat global, que és una precarietat laboral, emocional i social. Reconeix la urgència de pal·liar les múltiples formes de precarietat i recompondre les relacions socials, les desigualtats d'accés i les condicions laborals, les enormes distàncies entre pobresa i riquesa, les explotacions i el perquè hem arribat fins aquí, a la precarietat vital com a sistema. Contractes temporals, subcontractació, falsos autònoms, becaris, economies submergides, treballadors i treballadores pobres..., maneres de fer que eludeixen els pocs drets que es conserven. Davant d'això, prenen força les veus que proposen alternatives, com la renda bàsica universal, posar els mercats financers al servei de polítiques socials, laborals i de benestar, la redistribució de l'ocupació, noves estructures socioeconòmiques a partir de l'economia solidària o la democratització de la vida al si de les empreses. Un mòdul que, per tot plegat, vol reflexionar i desplegar formes de resistència possibles.

Conferenciant

Remedios Zafra: assagista i investigadora a l'Instituto de Filosofía del Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

Docents

Daniel G. Andújar: artista visual, teòric i activista. Fundador de Technologies To The People, membre històric de l'irrational.org (referent internacional de l'art a la xarxa).

Rafael Borràs: exsindicalista. Treballà com a analista sociolaboral. Ara, jubilat i observador dels processos de precarització del treball assalariat.

Ernest Cañada: doctor en Geografia i Història. Fundador i coordinador des de l'any 2008 d'Alba Sud, centre independent de recerca en l'àmbit social.

Instituto del Tiempo Suspendido (ITS - Xavier Bassas i Raquel Fria): projecte que combina els mitjans de l'art i el qüestionament de la filosofia i de la política, la reflexió i l'activisme del temps.

Ivan Miró: sociòleg i cooperativista a La Ciutat Invisible. Coordinador del postgrau d'Economia Social i Solidària – Estudis Cooperatius, de la Xarxa d'Economia Solidària i la Universitat Pompeu Fabra (XES-UPF).

María Ruido: realitzadora cinematogràfica, artista visual, investigadora i docent. Professora al Departament d'Arts Visuals i Disseny de la Universitat de Barcelona (UB).

JORNADA DE CLOENDA REPARAR LES CRISIS

18 de juny de 2022

El programa Zona de contacte: reparar les crisis ha volgut donar visibilitat a les múltiples crisis que estam afrontant des de fa dècades, crisis interrelacionades, continuades i simultànies, crisis climàtiques, socials, laborals, polítiques, sanitàries o econòmiques. Ha volgut donar visibilitat a la ineficàcia dels nostres sistemes polítics i econòmics que, lluny de posar les persones al centre, continuen fent de l'economia i el seu creixement l'eix de totes les polítiques. Davant d'això, cada vegada s'aireguen més veus que reivindiquen polítiques de reparació, polítiques de transformacions radicals en el context de la crisi civilitzatòria en què estam immersos.

Zona de contacte: reparar les crisis ha volgut desplegar un espai des del qual reflexionar i analitzar, però també, i essencialment, ha volgut assajar diferents formes de treball des de la institució-museu, com a espai d'experimentació crítica, educativa i social, i cercar dispositius d'intervenció que contribueixin a reparar un món en el qual, en paraules de Naomi Klein, *tot està massa espatllat*.

A través d'una conferència de Guy Standing, economista i un dels precursors del concepte *precaritat*, seguida d'un diàleg amb Marcelo Expósito, artista i crític cultural, s'analitzaran possibles estratègies de reparació i reconstrucció a favor d'una societat més justa, igualitària, sostenible i lliure.

Conferenciant

Guy Standing: economista, professor i investigador a la SOAS University of London. Cofundador de la Basic Income Earth Network (BIEN).

Diàleg

Marcelo Expósito: artista, docent i crític cultural. Les seves publicacions inclouen temes com ara l'art contemporani i les avantguardes, el cinema o els moviments socials i els processos polítics actuals. Exdiputat del Congrés (2016-2019).

INFORMACIÓ PRÀCTICA

FORMAT DEL PROGRAMA

- Zona de contacte està format per 5 mòduls d'una durada de 3 setmanes cadascun
- Es recomana la inscripció al programa complet atesa la interconnexió i la transversalitat dels diferents mòduls. En qualsevol cas, s'admetran inscripcions als mòduls de manera independent
- El programa és presencial, a excepció de la segona setmana, dedicada al procés de recerca, que pot incloure sessions i treball en línia
- Nombre màxim de places: 25 persones
- Tota l'activitat presencial tindrà lloc a Es Baluard Museu
- Els idiomes del programa són el català, el castellà i l'anglès (les conferències disposaran de traducció simultània)

DESTINATARIS I INSCRIPCIONS

- Obert a totes les persones interessades en les interrelacions entre l'art i la cultura i altres àmbits polítics i socials, persones dels àmbits de les humanitats, la pràctica artística, les polítiques públiques, la producció o la gestió cultural, activistes i persones vinculades a moviments socials o compromeses amb el canvi social
- La reserva de plaça es farà per ordre estricte d'arribada de les sol·licituds
- Inscripcions i pagament: www.esbaluard.org/ca/lap
- Data límit d'inscripció al programa complet: 16 de gener de 2022
- Data límit d'inscripció als mòduls: un mes abans de l'inici de cada mòdul
- Anul·lació de la inscripció: només serà possible 15 dies abans de l'inici del programa. En aquest cas, es té dret a la devolució de l'import, excepte un 10% en concepte de despeses de gestió

PREUS I FORMA DE PAGAMENT

- Programa complet (5 mòduls): 220 €
- Tarifa per mòdul: 60 €
- Estudiants: descompte del 40% i del 50% per estudiants i docents de l'Escola Universitària ADEMA
- Amics Es Baluard Museu: descompte del 10%
- Forma de pagament: www.esbaluard.org/ca/lap
- Es Baluard Museu atorgarà 5 beques per a cursar el programa, 2 dins l'àmbit de les Illes Balears (matrícula i viatge) i 3 a nivell internacional (matrícula, viatge i allotjament)
- Escola Universitària ADEMA atorgarà 5 beques per a estudiants econòmicament vulnerables

CERTIFICACIÓ

- L'alumnat participant interessat a obtenir un certificat acadèmic convalidat per l'Escola Universitària ADEMA haurà d'haver assistit a un 80% del conjunt del programa complet i haurà de redactar una memòria final (d'entre 3 i 5 pàgines)
- Hores de docència 250 h (programa complet) i 50 h (mòduls independents)

ACTIVITATS OBERTES

- Conferències inaugurals de cada mòdul 5 € (no aplicable a les persones inscrites al programa complet o a les inscrites al mòdul en què té lloc la conferència)
- Pantalla LAP: accés gratuït amb inscripció prèvia

Més informació: www.esbaluard.org/ca/lap
Contacte: lap@esbaluard.org

LABORATORI D'ART I PENSAMENT

Edició 2022
Zona de contacte: reparar les crisis
Del 27 de gener al 18 de juny de 2022

Organització

Es Baluard Museu d'Art
Contemporani de Palma

Direcció

Imma Prieto

Continguts

Imma Prieto
Berta Sureda

Metodologia i gestió

Eva Cifre
Berta Sureda

Coordinació

Eva Cifre
Pilar Rubí

Tutoria dels mòduls

Rafael Borràs
Meritxell Esquirol
Ivan Murray
Neus Tur
Pau Waelder

Disseny gràfic

Hermanos Berenguer

Traduccions

Àngels Alvarez

Impressió

Esment Impremta

© de la present edició,
Fundació Es Baluard Museu d'Art
Contemporani de Palma, 2021

DL PM 00807-2021

Coproducció

G CONSELLERIA
O FONS EUROPEUS,
I UNIVERSITAT I CULTURA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ CULTURA

Col·laboració

ESBALUARD
MUSEU D'ART
CONTEMPORANI
DE PALMA

PLAÇA PORTA SANTA CATALINA, 10
07012 PALMA
T. (+34) 971 908 200

HORARI: DE DIMARTS A DISSABTE DE 10 A 20 H
DIUMENGE DE 10 A 15 H

WWW.ESBALUARD.ORG